

THE ATTITUDES OF TEACHER CANDIDATES TOWARD TEACHING PROFESSION

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK
TUTUMLARI¹

Kerim KARABACAK²
Ahmet ESKİCUMALI³

Abstract

The aim of this study is to discover the attitudes of 1st and 4th year teacher candidates studying in Faculty of Education of Sakarya University towards teaching profession. Based on scanning model, the sample of the study included all students in the department of educational counseling and guidance and elementary math education who have been selected purpose fully. The total number of students was 191. The data was analyzed by using SPSS program and mean, standard deviation and t-test were calculated. The findings of the study reveal that woman teacher candidates have shown higher score of positive attitudes towards teaching profession than those of man teacher candidates. The study has also found that Professional attitudes of 4th year teacher candidates are higher than 1st year teacher candidates. No correlation has been found between the field of education in which teacher candidates are and the attitudes they have towards teaching profession.

Keywords: Attitudes, teacher, attitudes towards teaching profession, teaching profession.

Özet

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen bu araştırma öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ile İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dallarının 1. ve 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 191 öğrenciden oluşmaktadır. Toplanan veriler SPSS'e aktarılmış ve ortalama, standart sapma ve t-testi işlemleri yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, Kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca mesleki tutumun 4. sınıf öğrencilerinde 1. sınıf öğrencilerine göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümle öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Öğretmenlik, Meslek, Mesleki Tutum,

¹Bu makale International Teacher Education Conference (ITEC 2014), February, 5-7, 2014, Dubai, United Arab Emirates'de bildiri olarak sunulmuş ve tam metni yayınlanmıştır

²Dr. Öğretim Görevlisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, kerimk@sakarya.edu.tr

³Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ecumali@sakarya.edu.tr

Giriş

Birey, toplumun kendinden sosyal ve ekonomik anlamda sorumluluk almasını istemesi sonucu, hem kendi geçimini sağlayacak hem de toplumun kendinden beklediği sorumluluğu yerine getirmek için bilgi, beceri ve ilgileri doğrultusunda bir uğraşı alanında yer edinmeye çalışır. Meslek olarak isimlendirilen bu uğraşı alanı, profesyonel anlamda, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi içeren, uzun ve yoğun bir akademik çalışma ile özel bir formasyon sahibi olmayı gerektirir(Erden, 2011). Bireyin tercih ettiği mesleğe ilişkin faaliyetleri etkili bir şekilde yürütebilmesi için gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumları kazandırmaya yönelik mesleki bir eğitimden (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001) geçmesi gerekir.

Günümüzde uzmanlık alan bilgisi, uzun yoğun akademik çalışma ve özel formasyon sahibi olmayı gerektiren ve profesyonel olarak yürütülen bir meslek olarak kabul gören öğretmenlik, birçok ülkede ilk kez 19. yüzyıldan itibaren bir meslek olarak görülmeye başlanmıştır. Türkiye’de ise bu ülkelerin hemen ardından öğretmenlik bir meslek olarak ele alınmaya başlanmış ve 1848 yılında Darül-muallimin adıyla bu günkü manada öğretmen yetiştiren ilk meslek okulu kurulmuştur (Akyüz, 1997). Savaş yıllarının ardından cumhuriyetin ilanı ile birlikte öğretmen açığını kapatmak için “öğretmen nitelikleri” geri plana itilmiş “nicelik” ön plana çıkartılmış ve özellikle geçtiğimiz yirmi yıl içerisinde öğretmen nitelikleri üzerinde yoğun bir şekilde durulmaya başlanmıştır.

Öğretmenlik, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde uğraşı alanıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). Stephens ve Crawley’e göre (1994) etkili bir öğretmende (1) konu bilgisi, (2) konuyu uygulayabilme (aktarabilme), (3) sınıf yönetimi bilgisi, (4) Değerlendirme bilgisi, (5) mesleki gelişim olmak üzere beş temel niteliğin bulunması gerekmektedir. Jones’e göre (1993) öğretmen yeterliliğinin, sadece eğitim ve diplomayla belirlenmesiyle, öğretmenlerin sahip olması gereken temel özellikler göz ardı edilmektedir. Bir öğretmenin, sadece kendi konusunu bilmesi yeterli olmayıp aynı zamanda mesleki inanç ve samimiyet duygusuna da sahip olması gerekmektedir. Öğretmen niteliklerine yönelik yapılan araştırmalara göre öğretmenlerin kişilik özellikleri, davranışları, tutumları, ilgileri ve akademik özellikleri, öğretme ve öğrenme sürecinde önemli rol oynamaktadır (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005). Ayrıca öğretmenin alanındaki yeterliliğinin yanında, öğretme sırasındaki yetenekleri, tutumları ve öğrencilerle olan ilişkileri (Eskicumalı, 2002) ve mesleğe karşı olan duyarlılıkları da (Kavcar,1999; Uygun, 2008; Karabacak ve Uzun, 2013) nitelik açısından oldukça önemli görülmektedir. Bu nedenledir ki öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinde daha etkili olabilmeleri için mesleğe yönelik olumlu algılar geliştirmeleri gerekmektedir (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005).

Psikolojide bireylerin bir duruma karşı cevapları üzerine etki eden ve deneyimlerden organize edilmiş mental ve nöral bir hazırlık durumu olduğuna inanılan (Kline, 2001) tutum kavramı, kişilerin, nesnelere ve olayların olumlu veya olumsuz değerlendirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Gerrig ve Zimbardo, 2012). Genel olarak bireyin çevresindeki herhangi bir olgu veya nesneye ilişkin sahip olduğu tepki eğilimini ifade eden tutum, bireyin kendine, herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki eğilimi (İnceoğlu, 2010) olarak da ifade edilmektedir. Demirel (2010) ise tutumu, bireyi, insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimler olarak tanımlanmaktadır. Tutumlar uzun süre sabit kalırsa değerlendirmeler ve yapılanlar arasında güçlü bir ilişki

meydana geleceğinden bireylerin davranışlarını tahmin etmek daha kolaylaşır. Ayrıca Tutumlar ve davranışlar arasındaki eşleşmeyi doğru bir şekilde yapabilmek için tutum ölçütlerinin de belirlenmesi gerekmektedir (Gerrig ve Zimbardo, 2012).

Mesleğine karşı olumlu tutum geliştiren bireyler, mesleklerini severek yapacaklarından, öğretmenlik mesleğine, bu mesleği seven ve isteyen adayların seçilmesi, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinin önemli adımlardan biri (Özder, Konedralı ve Zeki, 2010) olarak görülmektedir. Ancak ön yargılar, dolaylı ve yanlış bilgilenmeler sonucunda belli bir konu, durum ya da kişiye ilişkin geliştirilen bir takım tutumların, doğru ve yeterli bir bilgilenme süreciyle birlikte değiştirileceği unutulmamalıdır (İnceoğlu, 2010). Diğer bir ifadeyle öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine seçilmesi gerektiği düşünülürken, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmayan adayların da eğitim sürecinde öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar kazanabilecekleri göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini seçen ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmayan öğretmen adaylarının, olumsuz tutumlarının olumlu hale getirilmesinde ve olumlu tutumlara sahip olanların da bu tutumlarının daha da olumlu hale getirilmesinde eğitim fakültelerine büyük görev ve sorumluluk düşmektedir.

Literatür incelendiğinde 1980'lerin sonlarından itibaren öğretmen adaylarının mesleki tutumlarına yönelik çok sayıda araştırmanın gerçekleştirildiği, özellikle 2004 yılından itibaren de bu alanda yapılan araştırmaların sayısının arttığı görülmektedir. (Bknz: Arslan, 2013; Aynal, 2013; Özkan 2012; Açışlı ve Kolomuç, 2012; Eraslan ve Çakıcı, 2011; Coşkun, 2011; Aksoy 2010; Bulut, 2009; Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu 2009; Güneşli ve Aslan, 2009; Akkaya, 2009; Çetinkaya 2009; Başbay, Ünver ve Bümen, 2009; Demirtaş, Çömert ve Özer. 2008; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Pehlivan, 2008, 2004; Sağlam, 2008; Tanel, Şengören ve Tanel, 2007; Terzi ve Tezci, 2007; Özbek, 2007; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Şimşek 2005; Sayın, 2005; Gürbüz Türk ve Genç, 2004; Semerci ve Semerci, 2004; Oral, 2004; Semerci, 1999; Soran, Demirci ve Atay 1996; Çelenk, 1988).

Açışlı ve Kolomuç (2012) Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde gerçekleştirdiği araştırmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyete, öğrenim gördükleri sınıflara ve mezun oldukları liselere göre anlamlı bir farkın bulunmadığını belirlemişlerdir.

Özder, Konedralı ve Ender (2010) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının akademik başarılarına, cinsiyetlerine, sınıflarına göre farklılık göstermediğini, öğrenim gördükleri programlara göre farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adayları ile sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları arasında okul öncesi öğretmenlerin lehine bir farkın bulunduğunu belirlenmişlerdir.

Bulut (2009) ilköğretim bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını üniversite, anabilim dalı ve cinsiyet değişkenlerine göre incelediği çalışmasında, öğrenim görülen üniversite ve cinsiyete göre anlamlı bir fark belirlememiş, bölümlere göre ise anlamlı bir farkın bulunduğunu belirlemiştir. Bulut'un araştırma sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Fen Bilgi Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha fazla olumlu tutuma sahip olduğunu belirlemiştir.

Sağlam (2008) ve Oral (2004) tarafından yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıflara göre, sınıf seviyesinin yükseldikçe öğretmenlik mesleğine

yönelik tutumlarının da olumlu yönde arttığı belirlenmiştir. Güdek (2007) ise müzik öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adayları ile gerçekleştirdiği çalışmasında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının sınıflara göre yukarıdaki araştırmalarının aksi yönde farklılık gösterdiğini belirlemiştir. Bu araştırma sonuçlarına göre 1. Sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının 4. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha fazla öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir tutum içerisinde olduklarını belirlemiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları;

1. Anabilim Dallarına göre,
2. Cinsiyetlerine göre,
3. Öğrenim gördüğü sınıflara göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi

Bir mesleğe yönelik olarak geliştirilen tutum, bireyin o meslekteki başarısının en önemli belirleyicisidir (Çakır,2005). Öğretmenlik mesleğini başarılı bir şekilde yerine getirmek için mesleği isteyerek seçmek ve severek yapmak gerektiğinden, öğretmenlik mesleğini ileride icra edecek öğretmen adaylarının bu mesleğe karşı olumlu tutuma sahip olması oldukça önem taşımaktadır. Tutumların, öğretmenlerin öğrencileri etkileyen en önemli kişilik özelliklerinden birisi olduğu ve özellikle mesleğe, öğrenciye ve okul çalışmalarına yönelik tutumların, öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde etki ettiği bilinmektedir (Küçükahmet, 2003). Ayrıca öğretmenlerin mesleklerine yönelik sahip oldukları tutumun, tüm tutumlar gibi sonradan öğrenilmesi öğretmen eğitiminin önemini ortaya koymakta (Can, 1987) ve verilen eğitimin, onların mesleklerine karşılıklı tutum geliştirmelerini sağlayacak nitelikte olma (Senemoğlu ve Özçelik, 1989) zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Bu nedenlerden dolayıdır ki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğu ve eğitim fakültelerinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik ile İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören öğretmen adayları ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli, Evren ve Örneklem

Araştırma geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen ve tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı (Karasar, 2006) olarak bilinen tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın evreni Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Daları'nda öğrenim gören öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Örneklem ise araştırmacının kimlerin çalışmaya dâhil edileceği konusunda kendi yargısını kullandığı ve araştırmanın amacına en uygun olanları belirlemesine imkân veren (Balcı, 2005) amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Bu bağlamda İlköğretim Matematik Öğretmenliğinin birinci ve

dördüncü sınıflarından “88” ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalının birinci ve dördüncü sınıflarından “103” olmak üzere toplam “191” öğretmen adayı örnekleme dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Semerci tarafından geliştirilen 30 maddeden oluşan “Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Beşli Likert tipinde geliştirilen ölçek (5) “Tamamen katılıyorum”, (4) “Kısmen katılıyorum”, (3) “Kararsızım”, (2) “katılmıyorum” ve (1) “Şiddetle Reddediyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) “0,68”, yapılan geçerlik çalışmasına göre de KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri “0,88”, Bartlett testi 89,8025’dir (Semerci 1999). Veriler öğretmen adaylarının derslerini aksatmayacak şekilde araştırmacılar tarafından toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde iki grubun ortalamalarını karşılaştırmak için gerçekleştirilen bağımsız gruplar için “t-testi” kullanılmıştır. T-testi sonuçlarına göre anlamlı farklılıkların bulunduğu değişkenlerin ortalamaları, standart sapmaları ve bağlı değişim katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada elde edilen veriler ile gerçekleştirilen analizlere göre bulgulara yer verilmiştir. Tablo 1’de araştırmanın örneklemini oluşturan öğretmen adaylarına ait bazı istatistikler bulunmaktadır.

Tablo 1
Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

	Özellikler	N	%	Özellikler	N	%	
Cinsiyet	Kız	129	67,53	1. Sınıf	114	59,68	
	Erkek	62	32,47	Sınıf 4. Sınıf	77	41,32	
	Toplam	191	100	Toplam	191	100	
Mezuniyet	Düz Lise	72	37,69	Anabilim Dalı	PDR	103	53,92
	Anadolu Lisesi	57	29,84		İMÖ	88	46,08
	Anadolu Öğretmen	28	14,65		Toplam	191	100
	Diğer	34	17,82				
	Toplam	191	100				

Tablo 1’de görüldüğü üzere örnekleme de yer alan 191 öğretmen adayının 129’u kız, 62’si erkektir. Öğretmen adaylarının 103’ü Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR), 88’i de İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde (İME) öğrenim görmektedir. Sınıflara göre incelendiğinde ise 1. sınıfta okuyan “114”, 4. sınıfta okuyan “77” öğretmen adayı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının mezun olduğu lise türlerine bakıldığında ise 72’si Düz lise’den, 57’si Anadolu Lisesi’nden, 28’i Anadolu Öğretmen Lisesi’nden, 34’ü de diğer liselerden mezun olmuştur.

Anabilim Dallarına Göre Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına Ait Bulgular

Öğretmen adaylarının Anabilim Dalı, cinsiyetlerine ve sınıflarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ait gerçekleştirilen t-testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Anabilim Dalı, Cinsiyetlerin ve Sınıflarına göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlara Ait T-Testi Sonuçları

Bağımsız Değişken		N	$\bar{X}$	ss.	V%	T	df	P
Anabilim Dalı	PDR	103	3,0330	,38827	12,8015	,609	189	,543
	İME	88	2,9985	,39330	13,1165			
Cinsiyet	Kız	129	3,0729	,39091	12,7212	2,906	189	,004*
	Erkek	62	2,9011	,36430	12,5573			
Sınıf	1. Sınıf	114	2,9485	,36698	12,4463	3,019	189	,003*
	4. Sınıf	77	3,1186	,40300	12,9224			

*P<0,05

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, Tablo 2'den öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre incelendiğinde, t-testi sonuçlarında "t=0,609" ve "p=0,543" değerleri elde edildiğinden "p<0,05" düzeyinde anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı belirlenmiştir. Başka bir ifade ile Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğretmen adayları ile İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında bir fark bulunmamıştır. Ayrıca her iki grubun bağıl değişim katsayıları (V%) incelendiğinde, değerlerin "%25" den düşük olduğu görülmektedir (VPDR=12,802 ve VİME=13,116). Bu değerler, grupların homojen bir dağılım gösterdiğini, başka bir ifade ile grup üyelerinin konu hakkında görüş birliği içerisinde olduğunu göstermektedir.

Cinsiyetlerine Göre Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, cinsiyete göre incelendiğinde, Tablo 6'daki t-testi sonuçlarında "t=2,96" ve "p=0,004" değerleri elde edildiğinden "p<0,05" düzeyinde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Aynı Tablo'dan kız öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}$ =3,0729) ile erkek öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}$ =2,9011) karşılaştırıldığında, kızların erkeklere oranla öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu ortalamalara göre öğretmen adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu da ifade edilebilir. Ayrıca bağıl değişim katsayıları (V%) incelendiğinde her iki grubun bağıl değişim katsayısının "%25" den düşük olmasından dolayı (VKız=12,721; VErkek=12,557) grupların homojen bir dağılım gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğrenim Gördüğü Sınıflara Göre Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Öğrenim gördüğü sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına ait t-testi sonuçları Tablo 2'den incelendiğinde "t=3,019" ve "p=0,003" değerlerinin elde edildiği görülmektedir. Bu değerler "p<0,05" düzeyinde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu ortaya koymaktadır. Aynı Tablo'dan 1. Sınıf öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}$ 1.Sınıf=2,9485) ile 4. Sınıf öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}$ 4.Sınıf=3,1186) karşılaştırıldığında, 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının, 1. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak her iki grubun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yine de orta düzeyde bulunduğu ifade

edilebilir. Bağıl değişim katsayılarının (V%) “%25”den düşük olması her iki gruptaki öğretmem adaylarının konu hakkında görüş birliği içerisinde olduğunu göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Psikolojik Danışma (PDR) ve Rehberlik (PDR) ve İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde (İMÖ) öğrenim gören 191 öğretmen adayı ile gerçekleştirilen bu araştırmaya ait sonuçlara ilişkin tartışmalara aşağıda yer verilmiştir.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda öğrenim gören öğretmen adayları ile İlköğretim Matematik Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalaması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Özder, Konedralı ve Ender (2010) ise okul öncesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Sınıf Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Bulut'da (2009) araştırmasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının, Fen Bilgisi öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha fazla öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum içerisinde olduklarını belirlemiştir.

Araştırma bulgularına göre kızların erkeklere oranla öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, Aksoy (2010), Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu (2009), Güneşli ve Aslan, (2009) Akkaya (2009), Çetinkaya (2009), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Pehlivan (2008), Sağlam (2008), Terzi ve Tezci (2007), Özbek (2007), Oral (2004), Çelenk (1988), tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Açışlı ve Kolomuç (2012), Bulut(2009),Tanel, Şengören ve Tanel(2007), Gürbütürk ve Genç(2004), Başbay, Ünver ve Bümen (2009), Demirtaş, Çömert ve Özer (2008), Semerci ve Semerci (2004) gibi araştırmacıların gerçekleştirmiş oldukları araştırma sonuçlarına göre cinsiyet ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı bir fark bulunmamasından dolayı örtüşmemektedir. Türkiye'de öğretmenlik bir bayan mesleği olarak (Erden, 2011) görüldüğünden elde edilen bayanların erkeklere göre daha yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırmada son olarak 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının, 1. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgu Sağlam (2008) ve Oral'ın (2004) araştırmaları ile tutarlılık gösterirken, eğitim fakültelerinin geleceğinin öğretmenlerini gerekli bilgi ve beceri yönünden yetiştirirken aynı zamanda onların mesleğe ilişkin tutumlarını da geliştirdiğinin bir göstergesidir. Ancak araştırma da elde edilen bu bulgu Açışlı ve Kolomuç (2012), Tekerek ve Polat(2011), Pehlivan (2008) tarafında gerçekleştirilen araştırmalarda sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasından dolayı farklılık göstermektedir. Sağlam (2008) ve Oral (2004) sınıf seviyesinin arttıkça öğretmenlik mesleğine yönelik olarak öğretmen adaylarının olumlu tutumlarının arttığını belirlemiştir. Ayrıca Güdek (2007) müzik öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farkın olduğunu belirlemiştir. Ancak Güdek araştırmasında bu araştırmanın tam tersi bir bulguya ulaşmıştır. Güdek, müzik öğretmenliği birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının 4. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha fazla öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir tutum içerisinde bulduklarını belirlemiştir.

Açıışlı ve Kolomuç (2012), Tekerek ve Polat(2011) Pehlivan (2008), Güdek (2007) tarafında gerçekleştirilen araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılsa da eğitim fakültelerinin dördüncü sınıflarında öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının ortalamasının birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına göre anlamlı düzeyde yüksek olması beklenen bir durumdur. Ancak her ne kadar 4. Sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları birinci sınıfta öğrenim görenlere oranla yüksek çıksa da orta düzeyde kaldığı da ($\bar{X}$ 4. Sınıf =3,1186) göz ardı edilmemelidir. Öğretmenlik mesleği; alan bilgi ve becerilerinin yanı sıra, olumlu tutum ve düzenli alışkanlıklar gerektiren bir meslek olmasında dolayı okullarda öğrenim gören öğretmen adaylarının, mesleki değerleri ve olumlu tutumları en az bilgi ve beceri kadar kazanması gerekmektedir (Çeliköz ve Çetin, 2004). Eğitim fakültelerinin öğretmenlik mesleğine yüksek düzeyde olumlu tutuma sahip olan öğretmen adaylarını yetiştirmesi aynı zamanda mesleğini seven, mesleki sorumluluk ve rollerini iyi bir şekilde üstlenen, çevresine ve yetiştirdiği öğrencilere her zaman örnek olan ve öğrencilere olumlu kişilik özellikleri kazandıran öğretmenleri mesleğe kazandıracaktır.

Daha önce de ifade edildiği gibi mesleki olgunluk, biri mesleki yeterlilik ve diğeri mesleğe yönelik tutum olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Mesleki yeterlilik, mesleki bilgi ve beceri ile ilgili iken, mesleğe olan olumsuz tutumlar ileriye ilişkin planlardan ve mesleğin gerektirdiği davranışları edinmekten kaçınmak, olumlu tutumlar ise mesleğe yönelik planları ve ileriye yönelik atılacak olumlu adımları ifade etmektedir (Güdek,2007). Bu nedenle eğitim fakültelerine yeni başlayan öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum kazandırmak, onların bu meslek için gerekli olan bilgi ve beceriler ile sosyal ve duygusal alanda hazırlanma isteğini de olumlu yönde etkileyecektir. Bu bağlamda eğitim fakültelerine düşen görev öğretmen adaylarını sadece mesleki bilgi ve becerini geliştirmek olmamalıdır.

Öneriler

1. Eğitim Fakülteleri, kız öğretmen adayları ile erkek öğretmen adayları arasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki farkı ortadan kaldıracak şekilde programlar düzenleyebilir.
2. Her ne kadar bu araştırma sonuçlarına göre 4. Sınıftaki öğretmen adaylarının 1. Sınıftaki öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha olumlu bir tutum içinde bulunsalar da ortalamalarının orta düzeyde kaldığı göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle öğretmen adayları eğitim fakültelerine geldiği andan itibaren öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarını arttıracak çalışmalara yer verilebilir.
3. Belli bir konu, durum ya da kişiye ilişkin geliştirilen bir takım tutumların, doğru ve yeterli bir bilgilenme süreciyle birlikte değiştirilebilmektedir. (İnceoğlu, 2010). Ayrıca tutum ve davranışlar arasında eşleştirmeyi doğru bir şekilde yapabilmek için tutum ölçütlerinin belirlenmesi oldukça önemli (Gerrig ve Zimbardo, 2010) görüldüğünden, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıracak ölçütler belirlenebilir. Bu ölçütlere eğitim fakültelerindeki ders içeriklerine dahil edilerek veya ayrı bir program şeklinde öğrencilere kazandırılmaya çalışmak sureti ile öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine olan tutumları artırılabilir. Ayrıca bu çalışmanın Türkiye genelinde gerçekleştirilmesi halinde daha önceki araştırmalarda elde edilen üniversite, bölümler veya anabilim dalları başta olmak üzere bütün bağımsız değişkenler arasındaki öğretmenlik mesleğine olan tutumlara ilişkin farkları da ortadan kaldırma fırsatı yaratabilir.

4. Öğretmenlik mesleğine olan olumlu tutuma ilişkin ölçütler belirlendikten sonra deney ve kontrol grubu oluşturularak, kontrol grubunda mevcut program uygulanırken, deney grubuna bu ölçütler çerçevesinde öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları arttıracak çalışmaların gerçekleştirildiği deneysel bir araştırma yapılabilir.

Kaynakça

- Açışlı, S. Ve Kolomuç, A. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 266-271.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 25.
- Aksoy, M.E. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- Akyüz, Y. (1997) *Türk Eğitim Tarihi*. (6. Baskı), İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları No:1.
- Alkan C., Doğan, H. ve Sezgin, S. İ. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arslan, A. (2013). Türkçe Öğretmenleri İle Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Nisan, 36, 71-78.
- Aynal, Ş. Ö. (2013). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (5), 1037-1048. (Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1234>.)
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Teknik ve İlkeleri*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N.T. (2009). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: Boylamsal Bir Çalışma, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59, 345-366.
- Bozdoğan A. E., Aydın, D. ve Yıldırım K. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 83-97.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Can, G. (1987). Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 159-170.
- Coşkun, M. K. (2011). Din Kültürü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. İlahiyat-Eğitim DKAP Karşılaştırması, *EKEV Akademi Dergisi Yıl: 15 Sayı: 48*, 269-279.

- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (ÖLP) ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları ve Mesleki Yeterlik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (6), 27-42.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33-53.
- Çelenk, S. (1988). *Eğitim yüksekokulu öğrencilerinin tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Millî Eğitim Dergisi*, 32(162), 136-145.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298- 305.
- Demirci, C. (1996). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Bölümü 1. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrencilere Ait Bazı Değişkenler Açısından Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2010). *Eğitim Sözlüğü*. Ankara: Pegema Yayınları.
- Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2008, June). *Öğretmen Adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişki*. Proceedings of International Conference on Educational Science ICES'08 V:1. 23-25 June. Famagusta, North Cyprus.
- Durmuşoğlu, M.C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.
- Eraslan L. Ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438
- Erden M. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş (6. Baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınları
- Erdem, A. R., Gezer, K. ve Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim Fen-Matematik ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongre Kitabı 1. Cilt içinde*, 471-477, Denizli.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. Y. Özden (ed). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş* Ankara: Pegema Yayınları.
- Gerrig R. J. ve Zimbardo, P. G. (2012). *Psikoloji ve Yaşam: Psikolojiye Giriş(19. Basımdan Çev. Gamze Sart)*. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güneyli, A. ve Aslan, C. (2009). Evaluation Of Turkish Prospective Teachers' Attitudes Towards Teaching Profession (Near East University Case). *Procedia Social And Behavioral Sciences* 1, 313-319.

- Gürbüz Türk, O. ve Genç, S.Z. (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 47-62.
- Hacaloğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim (5. Baskı)*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları, no: 69.
- Jones, E. S. (1993). Teaching As A Career. *The Black Collegian*, 23 (4), 157-165.
- Karabacak, K. ve Uzun, E. N. (2013, December) *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Duyarlılığı*. International Conference On Quality in Higer Education. ProceedingBook, 718-732.. 12-14 December. Sakarya University, Sakarya, Turkey.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (16. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kavcar, C. (1999, Kasım) “*Nitelikli Öğretmen Sorunu*”. Eğitimde Yansımalar V 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Araştırma-Geliştirme Merkezi. Ankara.
- Khine, M. S. (2001). Attitudes Toward Computers Among Teacher Education Students in Brunei Darussalam. *International Journal of Instructional Media*, 00921815, 28 (2). Master FILE Premier Database’nden 31.12.2013 tarihinde alındı.
- Küçükahmet, Leyla (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (4. Basım)*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Pehlivan, K.B. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-kültürel Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 151-168.
- Pehlivan, K. B. (2004). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Ve Okul Tutumları Arasındaki İlişki. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14, 211-218.
- Ocak, G. ve Demirdelen, C. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencileri İle Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırmalı İncelemesi, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 151-171.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15, 88-98.
- Özbek, R. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Kişisel, Ekonomik ve Sosyal Faktörlerin Etkililik Derecesine İlişkin Alguları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 145-159.
- Özder, H., Konedraı, G. ve Zeki, C.P. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 16 (2), 253-275.
- Özkan, H. H. (2012) Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (SDÜ Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 13(2), 29-48
- Sağlam, A.Ç. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 59-69.

- Sayın, S. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi”, EurasianJournal of EducationResearch, 19, 272-281.
- Semerci, Ç. (1999). Öğrencilerin Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 23(111), 51-55.
- Semerci, N ve Semerci, Ç.(2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 14, Sayı:1 Sayfa: 137-146.*
- Senemoğlu, N, ve Özçelik, D., A. (1989). Öğretmen Adaylarına Öğretmenlik Bilgisi Kazandırma Bakımından Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Etkililiği, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 142, 18-21.
- Sonar, H., Demirci, C. ve Atay, E. (1996). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi*. II Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Stephens, P. ve Crawley, T. (1994). *Becoming An EffectiveTeacher*, [http://www.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=8MHZ8rxpD2wC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Stephens,+P.+ve+Crawley,+T.+\(1994\).+Becoming+An+Effective+Teacher,&ots=kOXIECOOT&sig=XHWxR68gcIdMhrkypkHEgwUXco&rediresc=y#v=onepage&q&f=true](http://www.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=8MHZ8rxpD2wC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Stephens,+P.+ve+Crawley,+T.+(1994).+Becoming+An+Effective+Teacher,&ots=kOXIECOOT&sig=XHWxR68gcIdMhrkypkHEgwUXco&rediresc=y#v=onepage&q&f=true).web adresinden 14.11. 2013 tarihinde indirilmiştir.
- Şimşek, H. (2005). Orta Öğretim Alan Öğretmenleri Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1-26.
- Tanel, R.,Şengören, S.K. ve Tanel, Z. (2007). Fizik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 1-9.
- Tekerek, M. ve Polat, S. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. 5th International Computer&Instructional Technologies Symposium, Elazığ.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Terzi, A.R. ve Tezci E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52, 593–614.
- Uygun, S. (2008). *Ortaöğretim Sosyal Alanlar Bölümünde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Duyarlılıkları*, Ulusal Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu (14-17 Mayıs), Çanakkale.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. Ve Cömert, M.(2009). Theattitudes Of ProspectiveTeachersTowardsTheProfession Of Teaching (Thecase Of İnonu, Faculty Of Education). *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 34, No: 151.